

Uzskates un izdales materiālu krājums „Vārda sastāvs”

Mērķis : Veidot izpratni par vārda sastāvu .

Uzdevumi:

- Paplašināt vārdu krājumu.
- Vingrināties darināt vārdus.
- Attīstīt valodas izjūtu.
- Attīstīt prasmi noteikt vārda sastāvu, pareizi atzīmēt.
- Veicināt pareizrakstību.

Pielietojums.

Materiāls:

- 32 plakāti (*8 jēdzienu plakāti , 7 priedēkļu plakāti, 17 izskaņu plakāti*).
- 5 maisiņi ar priedēkļu kartītēm (*katrā maisiņā 15 priedēkļu kartītes*).
- 5 maisiņi ar izskaņu kartītēm (*katrā maisiņā 17 izskaņas*) .
- 10 atgādnes „Sakne. Galotne. Pirmatnīgs vārds”.
- 10 atgādnes „Priedēklis. Atvasināts vārds”.
- 10 atgādnes „Piedēklis, izskaņa”

Jēdzienu plakātus skolotājs izmanto stundas ierosināšanas fāzē. Plakātu piestiprina pie tāfeles. Redzama baltā puse. Skolotājs ar uzvedinošiem jautājumiem rosina skolēnus pateikt stundas tematu. Tad plakātu apgriež otrādi, kur redzams galvenais jēdziens. Plakāts ar jēdzienu palīdz kopīgi izvirzīt stundas mērķi, formulēt sasniedzamos rezultātus. Skolotāja plakātu izmanto domu kartes veidošanā.

Plakātus ar priedēkļiem un izskaņām skolotājs izmanto stundas apjēgšanas fāzē. Skolotāja aicina skolēnus ar katru priedekli, izskaņu darināt jaunus vārdus. Mācot, vārdu ar priedēkļiem pareizrakstību, skolotāja izmanto balto plakāta pusi, kur uzrakstīti vārdi.

Atgādnes skolotāja izdala skolēniem ar mācīšanās grūtībām. Skolēni atgādnes izmanto stundās, pārbaudes darbos.

Priedēkļu, izskaņu kartītes izmanto grupu vai pāru darbā, darinot jaunus vārdus.

Materiāls izstrādāts no 11.09. - 02.10. 2017.

Materiāls iesniegts: 21.11.2017.

Materiālu sagatavoja: Ineta Tobiase, sākumskolas skolotāja

8 jēdzienu plakāti

7 priedēkļu plakāti

17 izskaņu plakāti

5 maisiņi ar priedēkļu kartītēm

5 maisiņi ar izskaņu kartītēm

VĀRDA SASTĀVS

1. Vārda **SAKNE** ir vārda sastāvdaļa, ar to saistīta vārda nozīme.

Sakni pasvītro ar .

Māja
mājiņa
mājigs
 ne**māji**gs

2. Vārda sastāvdaļu, kas mainās saistībā ar citiem vārdiem ir vārda **GALOTNE**. **Galotni** pasvītro ar =.

Zeme
 zemi
 zemei

3. Vārdus, kam ir **kopīga sakne**, sauc par **RADNIECĪGIEM VĀRDIEM**.

4. Radniecīgo vārdu grupu sauc par **RADNIECĪGO VĀRDU SAIMI**.

Saule
 piesaule
 saulīte
 saulains

5. Vārdu, kuram ir **tikai sakne** un **galotne** vai arī **tikai sakne**, sauc par **PIRMATNĪGU VĀRDU**.

Skola
Mamma
Tēvs

10 atgādes RADNIECĪGIE VĀRDI. SAKNE. GALOTNE.

PRIEDĒKLIS

1. Vārda daļu kas atrodas **saknes** priekšā, sauc par **priedēkli**.

2. **Priedēklis** maina vārda nozīmi.

3. Visbiežāk izmanto priedēklus **aiz-, ap-, at-, bez-, caur-, ie-, iz-, ne-, no-, pa-, pār-, pie-, sa-, uz-, jā-**.

4. Priedēkli vārdā pasvītro šādi:

Pasaule
Piekalne
Uzcelt

5. **Atvasināti vārdi** ir tādi vārdi, kuru sastāvā bez **saknes** un **galotnes** ir arī **priedēklis** vai priedēklis.

Priedēklis

ir tā vārda daļa, kas atrodas starp **sakni** un **galotni**.

1) **-īņ-, -īt-, -el-, -ēn-, -sniņ-, -tiņ-** - šos priedēklus lieto, lai darinātu mīļvārdiņus;

Zakis - zakēns

2) **-niek-, -āj-, -ēj-, -tāj-, -en-, -iet-** - šos priedēklus lieto, lai darinātu dažādus personu nosaukumus;

Skola - skolnieks-

3) **-en-, -ēn-, -ul-** - šos priedēklus izmanto dažādu dzīvnieku nosaukumu darināšanā:

Zakis- zakene

4) **-āj-, -en- -šan-, -um**

Izskaņa

ir **priedēklis** un **galotne**.

10 atgādes PRIEDĒKLIS.

10 atgādes PIEDĒKLIS. IZSKAŅA.